

Antibioticumgebruik bij kippen en varkens 15 procent omlaag

In 2012 kregen pluimveehouders en varkenshouders het samen met hun dierenartsen voor elkaar om het antibioticumgebruik met zo'n 15 procent te verlagen ten opzichte van het jaar ervoor.

FRANK DE VRIES

De Autoriteit Diergeneesmiddelen (SDa) heeft begin juli 2013 haar cijfers over het antibioticumgebruik op veebedrijven in 2012 naar buiten gebracht. "Het was een klus die wat langer duurde dan gedacht", aldus directeur Hetty van Beers, "omdat een team van experts zeer nauwgezet heeft gekeken naar de betrouwbaarheid van de aangeleverde cijfers door de diverse sectoren." Uit de analyse bleek dat het antibioticumgebruik op varkens- en vleeskuikenbedrijven in 2012 gemiddeld met 15 procent is afgenomen ten opzichte van 2011.

Sinds 2007 daalt de verkoop van antibiotica voor dieren sterk, aldus de fabrikanten van diergeneesmiddelen in Nederland, verenigd in FIDIN. Deze vereniging registreert de werkelijke verkoop van medicijnen van de aangesloten fabrikanten aan dierenartsen. In vijf jaar tijd registreerde FIDIN een afname van 56 procent: van 565 ton antibiotica in 2007 tot 249 ton in 2012. De afname in 2012 ten opzichte van 2011 wordt vooral bepaald door de tetracyclines (55 ton, 61 procent van de totale reductie).

Zowel de verkoop van oxytetracycline alsook die van doxycycline is afgenomen. Omdat de demografische gegevens laten zien dat de aantallen dieren per jaar, zoals deze worden vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), wel wat wisselen, maar de kilogrammen levend geproduceerd gewicht min of meer stabiel zijn, concludeert FIDIN dat de daling in verkoop moet worden geïnterpreteerd als een werkelijke daling in blootstelling aan antibiotica.

Politiek

De aanpak van de antibioticaresistentieproblematiek is een van de speerpunten van het huidige kabinet. Wetenschappers stellen dat het veelvuldig gebruik van antibiotica bacteriën ongevoelig maakt, waardoor de kans bestaat dat infectieziekten bij mensen niet meer adequaat bestreden kunnen worden. Het gebruik van antibiotica bij vee wordt vanuit de wetenschap als een van de oorzaken van de resistentieontwikkeling van bacteriën bij de mens gezien. Daarom is het reduceren van antibiotica bij vee een speerpunt geworden van politiek en beleid. Voor 2013 werd 50 procent reductie geëist ten opzichte van het gebruik in 2009, en in 2015 wordt zelfs verwacht dat de diersectoren hun antibioticumgebruik met 70 procent verlagen. Een speciale daarvoor opgerichte autoriteit, de SDa, ziet toe op een verantwoord gebruik binnen de kaders die het kabinet voorstaat.

Varkens

Op varkensbedrijven met zeugen en biggen

werden in 2012 gemiddeld 17 procent minder antibiotica gebruikt dan in 2011, terwijl de spreiding in gebruik tussen de bedrijven gelijk bleef. Dit wil zeggen dat in 2012 een vergelijkbaar aantal bedrijven als in 2011 een antibioticumgebruik boven de grenswaarde van het actieniveau had. De 2.338 onderzochte bedrijven hadden een gemiddelde dierdagdosering van 14,6 (17,6 in 2011). Op vleesvarkensbedrijven werden in 2012 8 procent minder antibiotica gebruikt dan in 2011. Ook op deze bedrijven bleef de spreiding in gebruik grotendeels gelijk aan die van 2011. De 4.628 onderzochte bedrijven hadden een gemiddelde dierdagdosering van 9,2 (10,2 in 2011).

Pluimvee

Op 762 vleeskuikenbedrijven werden in 2012 gemiddeld 16 procent minder antibiotica gebruikt dan in 2011, aldus de SDa. Er werd een gemiddelde dierdagdosering gescoord van 19,9 (23,8 in 2011). Ook de spreiding in gebruik tussen de bedrijven is op dit type bedrijf flink afgenomen, wat zich uitte in een afname van het aantal bedrijven op het actieniveau ten opzichte van 2011. Tussen 2011 en 2012 is een verschuiving waarneembaar van antimicrobiële derde-keuzemiddelen (afname van 10,1% naar 7,6%) en tweede-keuzemiddelen (afname van 54,6% naar 50,9%) naar eerste-keuzemiddelen (35,4% naar 41,5%). De afname betrof het orale gebruik van tweede- en derde-keuzemiddelen en alle antibioticumklassen met uitzondering van de polymyxines (tweede keuze) en de tetracyclines (eerste keuze). De SDa heeft het voornemen om in het

najaar van 2013 of in 2014 te gaan rapporteren over het antibioticumgebruik op bedrijven met legkippen en kalkoenen.

Europese Ranking

Waar staat Nederland met zijn antibioticumgebruik bij vee in vergelijking andere Europese landen? De Europese medicijnenautoriteit Esvac heeft haar meest recente cijfers eind 2012 gepubliceerd. Ze rapporteert haar gegevens over het jaar 2010. We zien dat Nederland in dit jaar in de middengroep zit als het gaat om gebruik: landen als Portugal, Spanje, België en Hongarije zijn veelgebruikers ten opzichte van ons land. En als we onze eigen cijfers over 2012 bekijken lijkt het erop dat we vol afstevienen op het 'beste jongetje van de klas' in Europa. We worden

door veel Europese landen als voorbeeldland genoemd als het gaat om ons ingezette reductiebeleid.

Streefwaarden

De SDa heeft dit jaar weer drie niveau's vastgesteld voor haar aanpak van het verminderen van het antibioticagebruik op veebedrijven. Zo is een streef-, signalerings- en een actieniveau per bedrijfstype (zie kader) geformuleerd. Als de dierdagdosering op een bedrijf binnen de streefwaarde ligt, is er geen extra aandacht vereist. Komt de dosering in het signaleringsgebied, dan vraagt dat aandacht van de veehouder en dierenarts. Valt de dosering in het actieniveau, dan zijn directe acties om te komen tot een lager gebruik urgent.

Benchmarkindicatoren voor individuele bedrijven (dierdagdoseringen/jaar)

	Streefniveau	Signaleringsniveau	Actieniveau
Varkens			
• zeugen en biggen	0 - 10	>10 - 22	>22
• vleesvarkens	0 - 10	>10 - 13	>13
Vleeskuikens	0 - 15	>15 - 30	>30

BRON: SDA